

“Горостас из Јасне Пољане” и Нови Сад повезани су необичним везама. Новосадски лист за забаву и књижевност “Даница” (најзначајнији лист српског романтизма и први који је штампан Вуковим правописом), 1868. године доноси превод Толстојеве приповетке “Мењава”. Преводилац је била извесна Марија Лебедева.

После Чеха, Срби – Новосађани, били су други у свету, који су почели објављивати његова дела. До 1900. године, на српском језику је изашло 185 превода Толстојевих дела, па по том броју Срби, после Немаца, заузимају друго место у свету. Прва Толстојева књига преведена на српски језик, роман “срећа у браку”, објављена је 1877. године, опет у Новом Саду. Преводилац је био Сава Петровић, књижевник и тадашњи секретар Матице српске.

Фонд књига дела Лава Толстоја у Библиотеци Матице српске је запањујући. Ради се о стотинама што књига, што сабраних дела писца објављених на светским језицима и језицима народа бивших југословенских република. Понос Библиотека је најпотпуније совјетско академско издање Толстојевих дела у 90 томова, али ту су и изабрана дела на српском језику у 30 томова, сабрана дела у 20 књига, сабрана дела на хрватском и словеначком језику, и свих десетак поновљених издања, комплети сабраних дела на руском језику: петроградско из 1864., московско из 1887. и берлинско из 1921. године. Библиотека похрањује и скромније опремљена издања превода објављена у XIX веку у Великој Кикинди, Сремским Карловцима, Вршцу, Земуну, Шибенику, Мостару, Сиску, Осијеку... У библиотеци се могу наћи руска издања његових дела штампана у Женеви, Лондону, Лавову, Лајпцигу итд. Наравно, ту је и обиље књига о Толстоју: мемоарска литературе, књижевне студије, библиографије...

Најревноснији пропагатор и преводилац Толстоја код Срба, Јован Максимовић, 1904. године послао је у Јансу Пољану своје преводе приповедака и романа “Васкрсење”, објављене у Новом Саду и Сремским Карловцима. Касније, он ће посетити писца и описати тај сусрет. Важно је истаћи да је Максимовић први у свету превео роман “Васкрсење” 1899. године, објављујући га у карловачком “Бранковом колу”, готово паралелно са руском публикацијом романа, који је излазио у наставцима у руском часопису “Њива”.

И међу интелигенцијом Краљевине Србије Толстој је уживао поштовање и популарност. Према статистикама Народне библиотеке у Београду, првих година XX века, Толстој је најчитанији писац у Србији, како у конкуренцији страних, тако и у конкуренцији домаћих аутора. Српско – руски клуб у Београду 1906. године Толстоја проглашава својим почасним чланом, а од Српске краљевске академије писац је примио више књига “Српског етнографског зборника”, Скерлићеву “Српску књижевност ХВИИИ века”, студије о епским народним песмама, Годишњаке СКА и друге публикације. Фебруара

1910. године, руски писац је био узабран за дописног члана те академије.

Овај текст и подаци о великану руске и светске књижевности преузети су из чланка који је написао Алексеј Арсењев. Алексеј Арсењев потомак руских емиграната, који се интензивно бави темама везаним за његове претке, њиховим животом и радом у новој домовини. Као велики познавалац руске емиграције потврдио се као аутор неколицине наслова: "Самовари у равници, руска емиграција у Војводини", "Крај других обала и степа"; „Име и презиме: Нови Сад“ и студијама: "Козаци у Краљевини Југославији" објављеном у "Зборнику Матице српске за историју", "Руска некропола у Новом Саду" и др.